

Vigdis Ystad



Pia Forssell

VIGDIS YSTAD, HEDERSMEDLEM i Svenska litteratursällskapet sedan 2010, avled i Oslo den 7 december 2019 i en ålder av sjuttiosju år. Hon utförde sin omfattande gärning som forskare och lärare vid Universitetet i Oslo, där hon disputerade 1974 med en avhandling om den norske modernisten Kristofer Uppdals lyrik. Därefter undervisade hon i nordisk litteratur som lektor, docent och från 1979 som professor. Hon hade ett brett forskningsfält och studerade författare från Henrik Wergeland till Dag Solstad, men det är framför allt inom Ibsen-forskningen hon blev känd också utanför Norge. Vigdis Ystad tillhörde redaktionen för såväl *Contemporary Approaches to Ibsen* som *Ibsen Studies*. Det var på hennes initiativ som Senter for Ibsen-studier vid Universitetet i Oslo tillkom 1991 och det var där den historisk-kritiska utgåvan *Henrik Ibsens skrifter* (HIS) gjordes 1998–2010. Vigdis Ystad var både administrativ ledare för utgåvan och huvudredaktör. Utgåvan av Ibsens samlade verk och brev är både tryckt (HISb) och digital (HISe), den digitala utgåvan är fritt tillgänglig. Till skillnad från tidigare samlade utgåvor är lästexterna i HIS baserade på förstetryck eller manuskript, medan inledningar och kommentarer är författade av ett stort antal forskare. Ibsenforskningen, teatervärlden och översättningarna av Ibsens verk har med utgåvan fått en solid grund att stå på. Vigdis Ystads centrala roll i den, hennes ambitioner och förmåga att engagera och entusiasmera medarbetarna gör utgåvan till hennes största insats som Ibsenforskare.

Under förberedelserna för *Henrik Ibsens skrifter* samlades representanter för utgivare och utgivningssällskap till ett möte i Oslo 1995. I samband med mötet bildades Nordiskt Nätverk för Editionsfilologer. Vigdis Ystad tillhörde nätverkets ledningsgrupp 1995–2002. Nätverket ordnar sedan 1996 konferenser om textkritikens teori och praktik, i början årligen och efter konferensen 2003 vartannat år. Konferensföredragen utkommer sedan 1999 i en skriftserie. Konferenserna och

skriftserien utgör tillsammans ett viktigt forum för nordiska textkritikers kompetensutveckling, men nätverkets tillsvidare största insats här är en serie forskarkurser 2002–2004. De tre kurserna fokuserade på varsitt centralt område inom textkritiken. Tillsammans med Barbro Stähle Sjönell, Johnny Kondrup och Lars Burman planerade Vigdis Ystad kursen samt ansökte och fick finansiering av dåvarande Nordiska Forskarutbildningsakademien NorFA, senare Nordplus. – Här medverkade Lars Huldén som representant för Svenska litteratursällskapet, han var då huvudredaktör för Samlade skrifter av Johan Ludvig Runeberg.

Vid sekelskiftet 2000 pågick och planerades omfattande historisk-kritiska utgåvor i de nordiska länderna och behovet av kvalificerad utbildning var stort. Kvartetten Ystad, Stähle Sjönell, Kondrup och Burman ledde och undervisade, tillsammans med ett tiotal kolleger, på forskarkurserna som samlade drygt tjugo deltagare tre somrar i rad, i Oslo, Visby och Köpenhamn. Kursdeltagarna var doktorander eller redaktörer eller bådadera vid pågående vetenskapliga utgåvor i Danmark, Sverige, Norge och Finland. Kurserna uppammade inte enbart en generation nordiska textkritiker, de skapade också nya kollegiala nätverk. Många kursdeltagare har i sin tur medverkat på nätverkets konferenser och i ledningsgruppen. Såväl lärare som deltagare har varit engagerade i de utgåvor – ofta digitala – som då påbörjades, eller har gjort betydelsefulla insatser för den nordiska textkritiken överhuvud. De fyra kursledarna utsågs till hedersmedlemmar i Nordiskt Nätverk för Editionsfilologer vid nätverkets konferens 2017. Vigdis Ystad ledde den första forskarkursen som arrangerades på konferenscentret Lysebu. Hennes generösa och magnifika personlighet kom också här till sin rätt när hon presiderade som inspiratör, pådrivare och värdinna. Hon tröttnade aldrig på att framhålla värdet av den skandinaviska språkgemenskapen och de fördelar nordiska textkritiker har av den och av den professionella samhörighet som har utvecklats inom nätverket.